

Capitolul 2

Cu toate că Hitler își eliminase toți adversarii și rivalii din partid, nu putea să joace încă rolul stăpânului absolut. Feldmareșalul Paul von Hindenburg, marele președinte al Reichului, îi stătea în cale. Ambițiosul Hitler nu suporta să rămână în umbra unei asemenea personalități.

La 9 septembrie 1934, Hindenburg a murit în sfârșit.¹⁰ După moartea sa, Hitler s-a declarat șef al statului și comandant suprem al armatei. Și-a însușit și funcția de președinte. Acum ținea în mână toate frâiele puterii.

În primul său discurs rostit în fața Reichstagului după moartea lui Hindenburg, Hitler a declarat că renunță la salariul care i se cuvine în calitate de președinte al statului.¹¹ Această declarație a fost un truc la fel de demagogic ca și poveștile propagandistice ale lui Goebbels care-l prezentau poporului german pe Hitler ca pe un om altruist, fără altă dorință decât aceea de a-și sluji poporul.

După ce a luat puterea, Hitler a devenit unul dintre cei mai bogați oameni din Germania. Avea venituri care se ridicau la milioane de mărci și bineînțeles că nu avea nevoie de salariul de președinte. Cartea sa, *Mein Kampf*, devenise lectură obligatorie și îi aducea un profit enorm.¹²

Hitler era coproprietar al editurii de partid Eher. Aceasta a înghițit multe alte edituri până ce a devenit unul dintre cele mai mari concerne de presă din Germania.¹³ Grație poziției sale de monopol, producea divi-

¹⁰ Președintele Reichului, feldmareșalul Paul von Beneckendorff und von Hindenburg, decedase deja la 2 august 1934 pe moșia sa de la Neudeck. Ministrul de război Blomberg a ordonat ca armata să depună jurământul față de „Führerul Reichului și poporului german, Adolf Hitler”.

¹¹ Hitler renunțase deja în februarie 1933 la salariul de cancelar, care se ridica la suma de 47.200 de mărci pe an. Când și-a încheiat oficial existența de contribuabil german, la 12.3.1935, și-a atribuit, pe lângă salariul de cancelar, și pe cel de președinte al statului.

¹² Cartea *Mein Kampf* s-a vândut în 1930 în 54.000 de exemplare, în 1931, în 50.808, în 1932, în 90.352, iar în 1933 în 854.127 de exemplare. Hitler a declarat la fisc în 1933 un venit de 1.232.335 de mărci, încercând să declare jumătate din sumă ca fiind cheltuieli de serviciu. În anii următori, cota-parte a lui Hitler la Editura Eher s-a ridicat la 1–2 milioane de mărci, pe care însă nu le-a ridicat în întregime. În 1944 deținea la editură 5.525.811 de mărci. *Mein Kampf* era lectură obligatorie pentru membrii de partid, dar se mai întâmpla destul de des să fie dăruită la nuntă tinerilor căsătoriți.

¹³ În 1944, firmele NSDAP Standarte GmbH și Societatea Editorială Herold, de care aparținea și Editura Eher ca editură centrală a NSDAP, împreună cu filialele lor,

dende enorme. Partea leului o încasa Hitler.¹⁴ Hitler dispunea de banii partidului național-socialist fără a fi supus niciunui control.¹⁵

Partidul era în fond o grandioasă întreprindere capitalistă. În afară de cotizațiile membrilor și de marile donații ale industriașilor și banche-rilor germani, în patrimoniul partidului se mai vărsau și veniturile unor diverse întreprinderi, printre care cele ale unor moșii din Mecklenburg și Bavaria.

Pentru a obține profituri, s-a înființat chiar și un lanț de hoteluri răspândite în toată Germania. Se numea Concernul Hotelurilor de Partid „Färber”, iar directorul era Färber, nazist cu state vechi și prieten al lui Martin Bormann.

Dar nici chiar aceste venituri uriașe nu-i erau suficiente lui Hitler. Încălcând regulile în vigoare înainte de venirea sa la putere, a ordonat ca „Fondul de stat” și „Fondurile pentru reprezentare” să fie sustrate controlului exercitat de Curtea de Conturi, pentru a putea cheltui nestingherit în scopuri personale.¹⁶ Explicația: „N-o să permit să-mi spună sclerozațiiăștia bătrâni cât pot cheltui!”

Hitler a achiziționat în Obersalzberg, la Berchtesgaden, domeniul uriaș și a construit acolo un castel luxos, cunoscut sub denumirea de „Berghof”. Pentru construcția castelului, în Obersalzberg s-au practicat demolări în stil mare. Au fost distruse locuințe particulare, pensiuni, chiar și o casă de vacanță pentru copiii paralizați care erau aduși acolo din toată Germania pentru cure climaterice.¹⁷

controlau în jur de 90% din totalul presei germane și o mare parte din piața de carte. Hitler finanțase achiziționarea cotidianului *Völkischer Beobachter* cu fonduri provenite din donații și figurase la început el însuși ca proprietar. De la mijlocul anilor 1920, omul său de încredere, Max Amann, controla editura centrală a NSDAP

¹⁴ Hitler a investit cea mai mare parte a banilor în finanțarea aparatului de partid și în activitatea politică. Îmbogățirea personală, așa cum se sugerează aici, nu a fost scopul activității economice a NSDAP, mai ales că giganticele proiecte de construcție – cum au fost Berghof și Cancelaria Reichului – erau finanțate cu fonduri de stat.

¹⁵ În 1933, NSDAP a fost înregistrat ca persoană juridică, garantându-i-se accesul la fonduri ale statului. Hitler dispunea prin urmare în mod nelimitat nu doar de finanțele partidului, ci și de toate resursele statului.

¹⁶ Se face referire la legile privind bugetul, denumite „La dispoziția cancelarului, pentru scopuri generale” și „Aprobări generale”. Începând din 1935 nu a mai avut loc niciun control al Curții de Conturi. Hitler a utilizat acești bani mai ales pentru donații către funcționari sau militari „cu merite deosebite”, cu alte cuvinte pentru coruperea elitelor din aparatul de stat.

¹⁷ Între 1933 și 1937, NSDAP a cumpărat în Obersalzberg 54 de terenuri cu o suprafață de circa 2.900.000 de metri pătrați, iar Hitler a achiziționat personal 80.000 de metri pătrați; Administrația Pădurilor din Bavaria a vândut arealul

Palatul lui Hitler, cu parcul său îngrijit și șoselele bine întreținute a costat în jur de 100 de milioane de mărci.¹⁸ Pentru construcție nu numai că au fost irosiți bani ai poporului, ci au fost sacrificate chiar și vieți omenești. S-a construit pe pereți de stâncă greu accesibili, la mare înălțime. Dinamitățile efectuate fără suficiente măsuri de siguranță au declanșat avalanșe și prăbușiri de stânci. Condițiile de muncă erau similare cu cele ale pușcăriașilor, ajungându-se la cazuri de deces.¹⁹

Castelul Berghof a fost construit la o înălțime de 1.000 de metri pe un versant al muntelui Obersalzberg, lângă stațiunea climaterică Berchtesgaden, în Alpii Bavarezi. Avea 60 de încăperi, decorate cu mobilier scump, goblenuri valoroase și tablouri ale unor maeștri flamanzi, italieni și germani.

Hitler cumpărase tablourile de la un anticar din München, doamna Almers, și de la anticarul Haberstock din Berlin. Pe altele le achiziționase prin intermediul fotografului său, Hoffmann, și al directorului Galeriei de Artă din Dresda.²⁰

La parter se afla sufrageria lui Hitler, lambrisată cu lemn de pin deschis la culoare. Argintăria, porțelanurile prețioase și cristalul costaseră milioane. Vesela provenea din proprietatea statului, iar înainte de venirea la putere a lui Hitler fusese destinată primirilor oficiale la Berlin. Pe argintăria de masă erau gravate, în afară de vulturul german și svastică, inițialele „A.H.” (Adolf Hitler). Masa era împodobită cu sfeșnice de aur în formă de îngeri care țineau în mâini cupe pentru lumânări.

La acest nivel se mai aflau un salon și sala cea mare. Salonul era dominat de o sobă de ceramică brună cu reliefuri reprezentând fete purtând

Kehlstein de circa 6.700.000 de metri pătrați. Pe parcursul lucrărilor de construcție au fost demolate 50 de case. Dacă la început foștii proprietari fuseseră despăgubiți cu sume generoase, ulterior presiunile pentru vânzarea terenurilor s-au intensificat. Unii proprietari au fost amenințați de NSDAP cu arestarea și deportarea în lagăre de concentrare.

¹⁸ Nu au putut fi calculate costurile exacte ale construcției.

¹⁹ În jur de 6.000 de muncitori au lucrat în Obersalzberg. La început aceștia au fost germani, iar după începerea războiului au fost aduși mai ales muncitori calificați din Cehia și Italia, dar niciodată nu s-a folosit munca silnică. Lucrătorii locuiau în barăci și erau supuși unei discipline foarte stricte. În cazul abaterilor existau pedepse graduale: amenzi, confiscarea cartelelor de alimente și țigări, arestul. În timpul lucrărilor de construcție din Obersalzberg și la arealul Kehlstein și-au pierdut viața în total 14 muncitori, victime ale unor accidente.

²⁰ Directorul Galeriei de Artă de Stat din Dresda, prof. dr. Heinz Posse, fusese numit în 1933 director al „Comisiei Speciale Linz” și însărcinat cu selecția tablourilor pentru reședințele lui Hitler și pentru muzeul pe care acesta îl proiectase pentru orașul Linz. Comisia specială a jefuit în acest scop muzee și a achiziționat prin intermediari tablouri și artă plastică aflate în proprietatea unor evrei, la sume derizorii față de valoarea reală.

steagul nazist și tineri toboșari. Tot în salon era un tablou vechi italianesc, de mare valoare, cu imaginea Colosseumului din Roma.

Salonul dădea într-o parte în grădina de iarnă cu terasă, iar în cealaltă, într-o uriașă sală de recepții, de peste 200 de metri pătrați, despărțită de salon printr-o portieră. Din salon duceau în jos câteva trepte. Lângă prima treaptă de jos se afla pe un podest un cap al lui Zeus, provenit de la săpături arheologice din Italia. Atracția încăperii era o gigantică fereastră panoramică de 32 de metri pătrați, alcătuită din geamuri care puteau fi lăsate în jos de tot. Hitler atrăgea atenția fiecărui oaspete asupra acestor ferestre care deschidea o vedere splendidă asupra Alpilor și orașului Salzburg din Austria. Hitler povestea cu mândrie că-și construisese de fapt castelul pentru această fereastră. În fața ei se afla o lungă masă de marmură la care Hitler își ținea, atunci când, în timpul războiului, era în Obersalzberg, consfăturile militare. Pe pereții sălii erau goblenuri și tablouri, printre care *Venus* de Tițian.²¹ Podeaua era acoperită de catifea roșie pe care fuseseră așezate covoare persane rare. Pianul Bechstein era împodobit cu un bust al lui Richard Wagner. Aici, în fața marelui șemineu, Hitler obișnuia să-și petreacă serile într-un cerc intim, bând ceai și ascultând discuri la gramofon.

Din holul castelului pornea o scară lată de marmură care ducea la primul etaj. În hol era un portret al lui Bismarck, iluminat odată ce cădea întunericul.

La primul etaj se aflau încăperile personale ale lui Hitler, alături de cele ale amantei sale, Eva Braun. Una dintre camerele din apartamentul lui Hitler era o galerie de tablouri. Aici se afla un șifonier de mare valoare care aparținuse odinioară lui Frederic al II-lea. Șifonierul era împodobit cu lemn de esențe prețioase. Biroul lui Hitler era lambrizat cu lemn de culoare deschisă și mobilat cu piese din arțar lăcuit. Deasupra șemineului fusese atârnat un portret al lui Moltke.

Camerele Evei Braun erau extrem de luxoase.

Castelul avea în dotare un teren de circa trei kilometri pătrați, care urca până la vârful Kehlstein, la 1.800 de metri.

Pe pisc fusese construită „Casa de pe Kehlstein”, un pavilion de ceai ale cărui dimensiuni și stil aminteau de o cetate medievală. Era construit în întregime din granit cenușiu. În pavilionul de ceai exista o Sală a Cavalerilor cu un diametru de 15 metri. Ferestrele înalte erau încastrate în nișe adânci, iar între ferestre erau fixate candelabre aurite, cu lumânări mari de ceară. În afara acestei săli, pavilionul mai avea o sufragerie

²¹ Este vorba de fapt despre pânza *Venus și Amor* de Paris Bordone, pe care Hitler o cumpărase cu 90.000 de mărci de la Haberstock. Plata se făcuse din fonduri ale NSDAP, vârsate partidului de Administrația Financiară a Reichului.

spațioasă, o cameră de zi, încăperi pentru garda de corp a lui Hitler și pentru personal, precum și o altă clădire cu dependințe.

Pe Kehlstein se ajungea pe o șosea care se sfârșea într-un tunel în stâncă. De acolo se urca cu liftul în pavilionul de ceai. Șoseaua costase 13 milioane de mărci.²²

Pe domeniul castelului existau pășuni și terenuri de vânătoare, precum și o fermă dotată cu cea mai modernă tehnologie, care-i aprovizionea pe Hitler și pe oamenii lui cu alimente. Hitler spunea uneori că „vacile trăiau aici mai bine decât oamenii”. Și continua în glumă: „Ai vrea să fii o vacă aici, nu-i așa?”

În toamna lui 1935, Hitler a organizat, în calitate de șef al statului, prima recepție oficială pentru magnații din industria și finanțele germane.

Oaspeții sunt așteptați în Cancelaria Reichului. Luxul acestei recepții este menit să eclipseze toate banchetele oferite odinioară de Kaiser. Încăperile lui Hitler sunt împodobite cu aur, bronz și goblenuri de valoare inestimabilă. O femeie căruntă, în rochie de seară scumpă, se apropie de sălile iluminate și împodobite feeric. Pe gâtul ei îmbătrânit sclipesc diamante vechi și prețioase. Este soția lui Hjalmar Schacht, președintele băncii Reichului și ministru al economiei. Astăzi, la prima mare recepție pentru industriași și bancheri, ea va juca rolul doamnei casei, deoarece Schacht este personajul principal al banchetului.

El este inițiatorul acestei întâlniri a industriașilor și bancherilor cu Hitler, întâlnire menită să demonstreze concordanța dintre interesele capitalului și cele ale guvernului lui Hitler.

Așteptându-i pe oaspeți, Hitler se plimbă în frac, însoțit de ordonanța sa Linge, prin sălile parfumate de florile aduse din sere.

Fostul caporal Hitler este agitat: îl chinuie îndoielile, se întrebă dacă va fi în stare să se miște pe măsura acestei adunări elegante. Trece pe lângă mesele puse pentru invitați și aranjează ici, colo câte un tacâm. Cu câteva clipe înainte de sosirea oaspeților și-a mai verificat o dată în fața oglinzii expresia feței cu care dorește să-i întâmpine pe „înalții oaspeți”.

Invitații sosesc. Servitori în livrele albastre cu fireturi de aur îi ajută să coboare din limuzinele de lux. Fete în rochii cafenii din mătase, cu șortulețe și bonete din dantelă, le iau mantourile.

La un semn al lui Meissner, șeful așa-numitei cancelarii prezidențiale, maestrul de ceremonii Jungfer, care așteaptă pregătit, cu spada și tricornul sub braț, izbește de trei ori cu bastonul în podea și anunță numele musafirilor sosiți.

²² Costurile totale ale construcției casei de pe Kehlstein se ridicaseră la 29,6 milioane de mărci.

Hitler îi salută cu o plecăciune adâncă. Apoi le ține invitaților un discurs, amintind de promisiunea pe care a făcut-o înainte să preia puterea, și anume că poziția capitalului nu va fi niciodată periclitată.

„Acum se poate constata”, explică Hitler, „că cele mai mari comenzi către industrie vin de la stat, care se îngrijește de dezvoltarea ei. Pentru mine, prioritatea numărul unu este acum înarmarea. Îi voi restitui Germaniei puterea, o putere fără seamăn în lume. Tunurile – iată politica mea externă!”²³

După ce Hitler a încheiat, industriașii, bancherii, membrii cabinetului și Reichsleiterii au aplaudat. Începe dineul. La mese pot fi văzuți monopolistii Krupp, Röchling, Kirdorf, Vögler, Poensgen, Stinnes, Schröder și Pferdenges. Hitler s-a așezat lângă regele tunurilor, Krupp von Bohlen und Halbach.

Linge, care s-a postat în spatele scaunului lui Hitler, îl aude pe Krupp șoptindu-i acestuia: „Am aflat de la Schacht că pe moment există niște dificultăți cu valuta și că astea ar putea avea efecte asupra importului de oțel din Suedia...” Hitler răspunde sigur pe el: „Domnule consilier, pentru asta găsim valută chiar de-ar fi s-o scot din pământ și piatră seacă. Iar terenuri din care să scoatem cărbune și fier vom primi de asemenea. Știți la ce terenuri mă refer. Gândiți-vă numai ce fel de rasă trăiește în spațiul care se întinde de la ușa noastră spre est. Aia sunt oameni de categoria a doua. Trebuie să-i scăpăm de grijile legate de un spațiu atât de mare și de exploatarea lui judicioasă.”

Krupp este de acord și expune la rândul său teoria conform căreia Germania ar avea dreptul istoric de a poseda colonii în Est.

Petrecerea ia sfârșit seara târziu. Hitler se retrage foarte bine dispus în apartamentele sale. În camera de serviciu, ordonanțele și servitorii beau ce a mai rămas din vin.

În primele zile de noiembrie ale anului 1935 Hitler, Hess și Goebbels studiază modele ale unor nave de război, expuse în așa-numita Sală a Congreselor din Cancelarie, lângă apartamentele personale ale lui Hitler. Aceste modele îi fuseseră trimise lui Hitler de Comandamentul Suprem al Marinei Militare germane în legătură cu programul de refacere a marinei după încheierea cu Anglia a acordului privind flota.²⁴

²³ Redactorii sovietici au operat aici o prescurtare din motive ideologice. Aproape la fel de limpede s-a exprimat Hitler și la 16.3.1935, 4.4.1935, 21.5.1935 și 16.9.1935, de „Ziua Armatei”.

²⁴ În așa-numitul acord privind flota de la 18.6.1935, Reichul german și Marea Britanie s-au înțeles asupra unei noi limite superioare privind capacitatea marinei militare germane (până la 35% din tonajul total al navelor aparținând Imperiului